

Dr. Papatya Karakurt¹, Dr. Arzu Yıldırım¹, Dr. Rabia Hacıhasanoğlu¹, Özlem Özman²

Geliş/Received : 12.02.2013
Kabul/Accepted: 21.01.2014

Öz

Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Erzincan Sağlık Yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki düşüncelerini incelemek amacıyla planlanmış tanımlayıcı tiptedir. Çalışma 2005-2006 eğitim-öğretim yılında 1. sınıfta öğrenim gören 53 hemşirelik öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin tümü çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır.

İlgili literatür ve araştırmalar doğrultusunda hazırlanan anket formu ile toplanan veriler sayı ve yüzdelik hesabı ile değerlendirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler 17-22 yaş arasında olup, %37.7'si üniversite sınavında hemşirelik mesleğini ilk beş sırada tercih etmişlerdir. Öğrencilerin %47.2'si mesleği isteyerek, %52.8'si istemeyerek seçmiştir.

Anahtar sözcükler: Hemşirelik, meslek, öğrenci

Abstract

This study, which has been planned to investigate the conception of nursing profession among the first year nursing students of the Atatürk University Erzincan Health School, is a descriptive study. The study was conducted in 2005-2006 spring term among 53 first year nursing students. All of the students voluntarily participated in the study.

The data, collected through a questionnaire, which has been prepared in line with related literature and previous researches, were assessed using numbers and percentages. The students participated in the study were in the age group of 17-22 years and 37.7 % of them stated that nursing was among their first five choices in the preference list for university entrance exam. Of the students, 47.2% have chosen nursing voluntarily, 52.8 % have not.

Key words: Nursing, Profession, Student

1 Doç. Dr.; Erzincan Ü. Sağlık Bilimleri Fak. Hemşirelik Bölümü, Erzincan

2 Mezun Öğrenci, Atatürk Ü. Erzincan Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Erzincan

Giriş

Hemşirelik sürekli gelişim ve değişim içinde olan bir meslektir. Yükseköğretime bir alanda bilgi sahibi olma yanında bir meslek sahibi olmak için

Tablo 1. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı

Sosyo-demografik Özellikler	Sayı	%
Yaş Grupları		
17-19	43	81.1
20-22	10	18.9
Baba Eğitimi		
Orta Dereceli Okul	27	50.9
Okur-yazar	14	26.5
Yüksekokul	12	22.6
Okur-yazar Değil	-	-
Baba Mesleği		
Emekli	16	30.2
Serbest	14	26.4
İşçi	12	22.6
Memur	8	15.1
İşsiz	3	5.7
Anne Eğitimi		
Orta Dereceli Okul	29	54.7
Okur-yazar	14	26.4
Okur-yazar Değil	7	13.2
Yüksekokul	3	5.7
Anne Mesleği		
Ev Hanımı	48	90.6
Memur	2	3.8
Emekli	2	3.8
Serbest	1	1.9
İşçi	-	-
Yaşamının Büyük Bir Bölümünün Geçtiği Yer		
İl Merkezi	24	45.3
İlçe	20	37.7
Kasaba/Köy	9	17.0
Aile Gelir Durumu		
Gelir-Gidere Denk	31	58.5
Gelir-Giderden Az	18	34.0
Gelir-Giderden Fazla	4	7.5
Mezun Olduğu Okul		
Diğer (Düz, İmam Hatip vb.)	29	54.7
Anadolu/Süper Lise	22	41.5
Sağlık Meslek Lisesi	2	3.8
Toplam	53	100.0

girilir. Bu yönüyle bakıldığında bir yüksek öğretim programının seçilmesi aynı zamanda mesleğin seçilmesi anlamına gelmektedir. Rastlantılar, aile yapısı, çevre koşulları, ekonomik olanaklar, bireysel özellikler gibi bir çok etmen bireyin bir yüksek öğretim programını seçmesini belirleyebilmektedir (1). Tüm bu etkenler öğrencinin seçtiği meslek hakkındaki düşüncülerini olumlu ya da olumsuz etkilemektedir.

Ülkemizin bir çok yerinde gerçekleştirilen çalışmalarda (1-7) hemşirelik okullarını tercih edip gelen öğrencilerin hemşireliğe ilişkin yeterli istek ve bilgiye sahip olmadıklarını göstermiştir. Bu isteksizliğin temelinde toplumun olumsuz hemşirelik imajına sahip olmasının rol oynadığı söylenebilir (8).

Meslek üyelerinin verilen hizmet biçimleri ve uygun model oluşları hem hemşireliğin toplumdaki yerini belirleyici (9) hem de öğrencilerin mesleği sevmelerinde, meslek hakkındaki düşüncelerinin olumlu yönde olmasında ve okullarına devam etmelerinde belirleyici etkenlerden biri olacaktır. Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Erzincan Sağlık Yüksekokulu

Tablo 2. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih etme nedenlerinin dağılımı

Mesleği tercih etme nedenleri	Sayı	%*
ÖSS puanının düşük olması	23	43.4
Açıktaki kalmamak	20	37.7
İş bulmanın kolay olması	17	32.1
Çevre ve aile isteği/önerisi	12	22.6
En kısa zamanda meslek sahibi olmak	12	22.6
Sevmek/istediği bölüm olduğu için	8	15.1
Bir yüksek öğrenim kurumuna sürdürebilmek/yüksekokul mezunu olmayı istemesi	8	15.1
Tesadüfi seçim	4	7.5
Lisede biyoloji dersini sevmesi	4	7.5
Ailesinde bir sağlık elemanının olmasını istemesi	3	5.7
Ekonomik yetersizlik	1	1.9
Öğretmen önerisi	3	1.9
Öğretmen olmayı istemesi	1	1.9
Eğitiminin kolay olması	-	-

*Öğrenciler birden fazla cevap vermişlerdir. Yüzdelere N=116 üzerinden alınmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme ile ilgili görüşlerinin dağılımı		
Hemşirelik mesleği ile ilgili görüşleri	Sayı	%
Mesleği isteyerek seçme durumları		
Hayır	28	52.8
Evet	25	47.2
Mesleği seçmede üniformanın etkisi		
Yok	45	84.9
Var	8	15.1
ÖSS tercih sıralamasında hemşirelik mesleği tercihi		
1-5	20	37.7
16 ve üzeri	16	30.2
11-15	10	18.9
6-10	7	13.2
Hemşireliği tercih etmeseydi tercih edeceği meslekler		
Öğretmen	33	62.3
Doktor, diş hekimi, eczacı	14	26.4
Mühendis	3	5.7
Diğer (hukuk, işletme vb.)	3	5.7
Tekrar öss sınavına girme durumu		
Evet	20	37.7
Kararsızım	19	35.8
Hayır	14	26.5
Öğrencilere göre toplumun hemşirelik imajı hakkındaki düşünceleri		
Kısmen olumlu	28	52.8
Olumsuz	20	37.7
Olumlu	5	9.4

birinci sınıf öğrencilerinin, hemşirelik mesleği hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın evrenini, 2005-2006 eğitim ve öğretim yılında, Atatürk Üniversitesi Erzincan Sağlık Yüksekokulu birinci sınıfa başlayan 53 öğrenci oluşturmuştur. Birinci sınıfın tümü örnekleme oluşturmuş olup önceki yıldan kalan on bir öğrenci çalışma kapsamına alınmamıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için Atatürk Üniversitesi Erzincan Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden izin alınarak, öğrencilere çalışmanın amacı anlatıldıktan sonra çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul edenler çalışma kapsamına dahil edilmiş ve gizlilik ilkesine bağlı kalmıştır.

Konuyla ilgili incelenen literatür bilgileri, araştırmalar (4,7,9-11) ve deneyimler doğrultusunda hazırlanan 25 soruluk anket formu sınıf ortamında, öğrencilerin henüz hemşirelik mesleğine ilişkin bilgi almadıkları birinci haftanın sonunda bir ders saati içinde uygulanmıştır. Anket formunun içeriğini, öğrencilerin sosyodemografik özellikleriyle ilgili bilgileri ve hemşirelik mesleği hakkındaki düşünceleri oluşturmuştur. Verilerin istatistiksel analizinde sayı ve yüzdelik hesabı kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin %81.1'inin 17-19 yaş grubunda, baba eğitiminin %50.9'unun, anne eğitiminin %54.7'sinin orta dereceli okul, baba

Tablo 4. Öğrencilerin hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi kaynaklarının dağılımı		
Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi kaynakları	Sayı	%*
Mesleği seçtiğinde bilgisinin olma durumu		
Evet	36	67.9
Hayır	17	32.1
Cevabı evet olanların bilgi aldıkları kaynaklar		
Hemşire yakınlar/çevrede bulunan hemşireler	19	35.8
Çevredeki kişiler/hastane deneyimleri	13	24.6
Dershaneler/okul tanıtım programları	9	17.0
Öğretmenler/arkadaşlar	8	15.1
Aile	7	13.2
Kitaplar / ÖSS kılavuzu	4	7.6
Sağlık meslek lisesi	1	1.9
T.V./basın-yayın	1	1.9

*Öğrenciler birden fazla cevap vermişlerdir. Yüzdelikler N= 62 üzerinden alınmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin hemşirelik mesleğinin tanımı ve hemşire hakkındaki görüşlerinin dağılımı

Hemşirelik mesleğinin tanımı ile ilgili görüşleri	Sayı	%
İnsan gereksinimlerini karşılayan, hastalara bakım veren, topluma sağlık hizmeti veren doktorla çalışan bir meslek	17	32.1
Yanıtsız	14	26.4
Sağlığın korunması ve hastalığın iyileştirilmesinde hemşirenin yaptığı kutsal bir meslek	10	18.9
Hasta bireye bakım veren bir meslek	8	15.1
İnsana ve topluma hizmet sunan bir meslek	4	7.5
Hemşire denince akla gelen ilk üç kelime	Sayı	%*
Hastane	26	49.1
İğne	24	45.3
Beyaz Üniforma	22	41.5
Güleryüz-hoşgörü	16	30.2
Yardım	13	24.5
Tedavi-bakım	12	22.6
Hasta	12	22.6
İnsan	11	20.8
Doktor	8	15.1
Sağlık	6	11.3
Sus Yapan Hemşire Resmi	5	9.4
İlaç	4	7.5

*Öğrenciler birden fazla cevap vermişlerdir. Yüzdelere N= 159 üzerinden alınmıştır.

mesleğinin %30.2'sinin emekli, anne mesleğinin %90.6'sının ev hanımı olduğu belirlenmiştir (Tablo1).

Öğrencilerin %43.4'ünün ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı) puanının düşük olması, %37.7'sinin açıkta kalmamak ve %32.1'inin iş bulmanın kolay olması nedeniyle hemşirelik mesleğini tercih ettikleri saptanmıştır (Tablo 2).

Mesleği isteyerek seçenlerin oranı (%47.2) düşük olup, mesleği seçmede üniformanın etkisinin kayda değer (%84.9) olmadığı, tercih sıralamasında hemşirelik %37.7 oranında 1-5 arasında, %30.2 oranında ise 16 ve üzeri sırada olduğu ve öğrencilerin %37.7'sinin tekrar ÖSS sınavına girmek istedikleri belirlenmiştir (Tablo 3).

Öğrencilerin %67.9'unun hemşirelik hakkında bilgisinin olduğu ve bu bilgiyi %35.8'inin hemşire yakınlar/çevredeki hemşireler, %24.6'sının çevredeki kişiler/hastane deneyimlerinden aldıkları bulunmuştur (Tablo 4).

Hemşirelik mesleğinin tanımını yapan öğrencilerin %32.1'i, "insan gereksinimlerini karşılayan,

topluma sağlık hizmeti veren doktorla çalışan bir meslek" olarak tanımlamış olup, hemşire denince akla gelen ilk üç kelimeyi %49.1'i hastane, %45.3'ü iğne ve %41.5'i beyaz üniforma olarak tanımlamışlardır (Tablo 5).

Tartışma

Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin, ailelerinin eğitim ve meslek durumlarına bakıldığında; baba (%50.9) ve anne (%54.7) eğitiminin daha çok orta dereceli okula dayandığı, baba mesleğinin %30.2'sinin emekli, annenin ise %90.6'sının ev hanımı olduğu saptanmıştır. Başer'in (1), Dindar ve Şıpkın'ın (12) yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin anne ve baba eğitiminin daha çok ilkökul olduğu sonuçları çalışma sonucumuzu desteklememektedir. Sertbaş ve Şahin'in (4) Gaziantep Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda yaptıkları çalışmada öğrencilerin %30.15'inin baba mesleği emekli, %93.65'inin anne mesleğinin ev hanımı olduğu sonucu çalışma sonucumuza paraleldir. Öğrencilerin ailelerinin gelir durumlarının %58.5'inin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Dereli ve Demir'in (13) yaptığı bir çalışmada hemşirelikte okuyan

öğrencilerin sosyoekonomik açıdan orta düzeydeki ailelerden geldiği sonucu çalışmamıza benzerlik göstermektedir (Tablo 1).

Öğrencilerin ÖSS tercih sıralamasında hemşirelik (%37.7) 1-5. sırada ve mesleği tercih etme nedenleri arasında birinci sırada, ÖSS puanının düşük olması (%43.4), ikinci sırada açıkta kalmamak (%37.7) gelmektedir. Bu sonuçlar, ülkemizin farklı yerlerinde yapılan çalışma sonuçlarıyla uyumlu görülmektedir (6,12,14,15). (Tablo 2).

Mesleği isteyerek seçmeyen öğrenciler (%52.8) daha çok oranda olup, mesleği seçerken üniformanın etkili (%84.9) olmadığı saptanmıştır. Sertbaş ve Şahin'in (4) yaptığı çalışmada da öğrencilerin çoğunluğunun (%60.32) mesleği isteyerek seçmedikleri sonucu ile Law and Arthur'un (16) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada da öğrencilerin mesleği isteyerek seçme oranlarının (%28.0) düşük olduğu sonucu çalışma sonucumuza paralellik göstermektedir. Şirin ve arkadaşlarının (17) sağlık meslek lisesinde yaptıkları bir çalışmada üniformanın meslek seçiminde etkili olmadığı (%77.0) sonuçları çalışma sonucumuza benzerlik göstermektedir (Tablo 3).

Öğrencilerin %62.3'ünün hemşirelik mesleğini seçmeseydiniz hangi mesleği seçerdiniz? Sorusuna öğretmen dediği ve ÖSS sınavına %37.7'sinin tekrar girmek istedikleri bunun nedeni olarak hemşireliğin toplumdaki imajının olumsuz (%37.7) olduğunu belirtmeleri sonucu Keskin ve arkadaşlarının (15) çalışma sonucuna benzerlik göstermektedir (Tablo 3).

Hemşirelik mesleğini seçerken öğrencilerin %67.9'unun meslek hakkında bilgisinin olduğu ve bu bilgiyi %35.8'inin hemşire yakınlar/çevredeki hemşirelerden aldıklarını ifade etmişlerdir. Buzlu ve Kutlu'nun (14) hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada da öğrencilerin %12'si hemşire yakınardan bilgi aldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 4).

Hemşirelik mesleğinin tanımını yapan öğrencilerin %32.1'i, "insan gereksinimlerini karşılayan, topluma sağlık hizmeti veren doktorla çalışan bir meslek" olarak tanımlamışlardır (Tablo 5). Bu sonuçlar, Dereli ve Demir'in yaptığı çalışma

sonucuna paralellik göstermektedir (13). Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun, mesleği isteyerek seçmemeleri ve hemşireliğin işlevlerinin toplumda tam olarak bilinmemesi bu sonuçlar üzerinde etkili olabilir. Hemşire denince en çok akla gelen ilk üç kelime, hastane, iğne ve beyaz üniforma olarak belirtilmiştir. Toplumda çoğunlukla hemşire, hekime yardım eden, hastaya iğne yapan ve beyazlar giyinen kişi olarak algılanmaktadır (18). Bu sonuç da öğrencilerin, hemşirenin toplumdaki imajından etkilendiklerini gösteriyor olabilir.

Sonuç

Bu çalışmada, öğrencilerin çoğunun mesleği isteyerek seçmedikleri, ÖSS puanlarının düşük olması ve açıkta kalmamak için hemşireliği tercih ettikleri, mesleği seçerken üniformanın etkisinin olmadığını, çoğunun mesleği tercih ederken bilgisinin olduğu ve bu bilgiyi hemşire yakınlar/çevredeki hemşirelerden aldıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunabiliriz.

- ÖSS'ye girecek öğrencilere mesleğe yönelik tanıtım programlarının düzenlenmesi ve mesleki bilinçlenmenin kazandırılması.

- Öğrencilerin mesleki bilinçlenmelerinin gelişmesi ve mesleği sevmeleri için uygulama alanında hemşirelerin ve eğitim öğretim alanında da eğitimcilerin iyi bir rol modeli olmalarının sağlanması.

- Öğrencilikte mesleki dayanışmanın ve sevgisinin artması için öğrenci sempozyum ve kongrelerinin düzenlenmesi önerilebilir.

İletişim: Dr. Papatya Karakurt

E-posta: papatyademirci@hotmail.com

Kaynaklar

1. Başer G. Hemşirelik Yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin sosyal özellikleri, okulu tercih sıralamaları ve seçme nedenleri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1995;2 (1):11-20.
2. Atalay M, Tel H, Altun E, Tel H. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin klinik uygulamada yaşadıkları güçlükler ve yardım beklentileri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1994;1 (1):19-25.
3. Erdemir F. H.Y.O. I. Sınıf öğrencilerinin hemşirelik yüksekokulunu tercih etme, okula başlamaya karar verme özellikleri ve okula devam etmede etkili

- faktörler. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. Kıbrıs; 1997.s. 322-328.
4. Sertbaş G, Şahin N. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ve okulu tercih etme nedenlerinin incelenmesi. Hemşire Dergisi 1998; 48(6):23-26.
 5. Bayık A, Durmuş H, Uysal A. Lise son sınıf kız öğrencilerinin hemşirelik mesleğini seçme ve bu mesleğe ilişkin görüşlerinin incelenmesi. VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi, 22-24 Haziran. Erzurum; 1999 s.390-394.
 6. Yetkin A, Yiğitbaş Ç. Van Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik ve Sağlık Memurluğu son sınıf öğrencilerinin eğitimlerine ve mezuniyet sonrasına ilişkin görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2003;6(2):1-12.
 7. San Turgay A, Karaca Saydam B, Çeber E, Aydemir G. Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları. Atatürk Üniversitesi hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005; 8(1):54-62.
 8. Karaöz S. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri sırasında mesleğe ilişkin algılarındaki değişimin incelenmesi: Hemşireliğe giriş dersinin bu değişimdeki rolü. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2002; 6(2):10-20.
 9. Öz F. Sağlık Alanında Temel Kavramlar. Ankara.İmaj İç ve Dış Ticaret Aş.;2004.
 10. Ulusoy MF, Görgülü RS. Hemşirelik Esasları Temel Kavram Kuram, İlke ve Yöntemler. Ankara: 72. TDFO Ltd. Şti., 2001.
 11. Platin N. Mesleklerin topluma hizmetleri ve hemşireliğin topluma hizmeti. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1994;1(1):9-13.
 12. Dindar İ, Şıpkın S. Trakya Üniversitesi Edirne Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-ekonomik özellikleri, sorunları ve mesleksi beklentilerinin araştırılması. Türk Hemşireliğinde Yükseköğrenimin 40. Yılı Sempozyumu. İzmir;1995. s.49-57.
 13. Dereli N, Demir Ü. Hemşirelik Yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin meslek bilinçlerinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1998; 14(2): 119-128.
 14. Buzlu S, Kutlu Y. İ.Ü. Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliğe ve mezuniyet sonrasına ilişkin düşünceleri. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. 10-12 Eylül, Kıbrıs;1997. s.64-68.
 15. Keskin G, Madenoğlu Kıvanç M, Misha A. İ.Ü. Bakırköy Sağlık Yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki düşünceleri. 2. Uluslar arası 9. Ulusal Hemşirelik Kongresi. 7-10 Eylül.Antalya;2003. s.268-270.
 16. Law W, Arthur D. What factors influence hong kong school students in their choice of a career in nursing?. International Journal of Nursing Studies 2003;40:23-32.
 17. Şirin A, Karacan G, Çebişi A. Sağlık meslek lisesi öğrencilerinin bir kariyer tercihi olarak hemşirelik mesleği hakkındaki düşünceleri. Türk Hemşireliğinde Yükseköğrenimin 40. Yılı Sempozyumu. İzmir;1995. s.155-162.
 18. Birol L. Hemşirelik Süreci. 5. Baskı, İzmir. Etki Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.;2004.